

πειὸν τῆς Ἐπιδαύρου, καὶ πολλοὶ τῶν ἐθνικῶν ἱερέων ἠσπάζοντο τὸν χριστιανισμόν, ἵνα κοινολογηθῇ παρὰ τοῦ χριστιανοῦ Ρουφίνου ἡ ἀλήθεια περὶ τοῦ τάφου, ἣν καὶ νῦν ἐπαναφέρει εἰς φῶς ἡ σκαπάνη καὶ ἡ μελέτη.

Ῥίψωμεν νῦν ἐν γενικὸν βλέμμα εἰς τὴν Θόλον ὑπὸ τὸ νέον φῶς ἐν ᾧ παρουσιάζεται ἡμῖν.

Θέλει πᾶς τις, ὡς πιστεύω, ὁμολογήσει, πρῶτον μὲν ὅτι τὸ ὅλον τοῦ σχήματος αὐτῆς ἄριστα ἀρμόζει εἰς μαυσώλιον καὶ ὅτι οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἡ ἐξέλιξις τῆς μορφῆς τῶν παναρχαίων θολωτῶν τάφων καὶ τῶν ἐπὶ τῶν τάφων βωμῶν καὶ περιφερῶν θυμελῶν. Δεύτερον ὅτι τὸ σχῆμα τοῦ λαβυρίνθου αὐτῆς παρέχει τὴν μᾶλλον προσαρμόζουσαν νεκρικὴν θήκην ἢ οἶκημα εἰς τὸν ὑπὸ μορφὴν τεραστίου ὄφεως κρυπτόμενον ἐν αὐτῇ ἥρωα Ἀσκληπιόν. Ὡς πρὸς τὰς ἀναλογίας μεταξὺ τοῦ ὄφεως Ἀσκληπιοῦ καὶ τῆς λαβυρινθομόρφου αὐτοῦ θήκης σαφῆς ἰδέαν παρέχει ἡμῖν νόμισμα (εἰκ. 19)¹ εἰκονίζον τὴν ἐκ τοῦ Λιβίου (X, 48) γνωστὴν ἡμῖν

Εἰκ. 19.

σκηνὴν τῆς ἐν ἔτει 293 π. Χ. ἀποβάσεως τοῦ ὄφεως Ἀσκληπιοῦ εἰς τὴν ἀπέναντι τοῦ Καπιτωλίου τῆς Ῥώμης ἱερὰν νῆσον τοῦ Τιθέρεως, ἐνθα ἀνηγέρθη ὁ ναὸς αὐτοῦ. Ὁ ὄφεις οὗτος εἶναι τόσον μέγας, ὥστε πληροὶ ὁλόκληρον τὴν κομίσασαν αὐτὸν τριήρη. Ἐπίσης τεράστιον τὸ μέγεθος παριστῶσιν αὐτὸν ἀνάγλυφά τινα τοῦ Κεντρικοῦ Μουσείου. Ἐπομένως καὶ τὸν λαβύρινθον τῆς ἐν Ἐπιδαύρου Θόλου δυνάμεθα νὰ τὸν φαντασθῶμεν ὡς

νεκρικὴν θήκην ἢ ὑπόγειον οἶκημα τοῦ τεραστίου ὄφεως Ἀσκληπιοῦ ἀκριβῶς ὡς παριστᾷ τὸ σχεδιογράφημα τῆς ὑπ' ἀριθ. 20 εἰκόνης πρὸς ὃ παράβαλε καὶ τὴν διαίρεσιν τοῦ ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῶν Κνωσίων περιφεροῦς λαβυρίνθου. Περίεργον δ' εἶναι ὅτι καὶ τὰ περὶ Ἀσκληπιοῦ χριστιανικὰ συναξάρια παριστῶσι τὸν ὄφιν τοιούτων τεραστίων διαστάσεων. Ἐν ἐξ αὐτῶν λέγει ὅτι ἦτο πλάτους 20 πήχεων καὶ μήκους 80!²

¹ Daremberg - Saglio, Diction. des Antiq. p. 125.—Cohen, Monn. impér. tom. II, σελ. 271, 17.

² Ν. Πολίτης ἐν Δελτίῳ τῆς Ἱστορ. καὶ Ἑθνολ. Ἑταιρ. Τόμ. Α', σελ. 90.